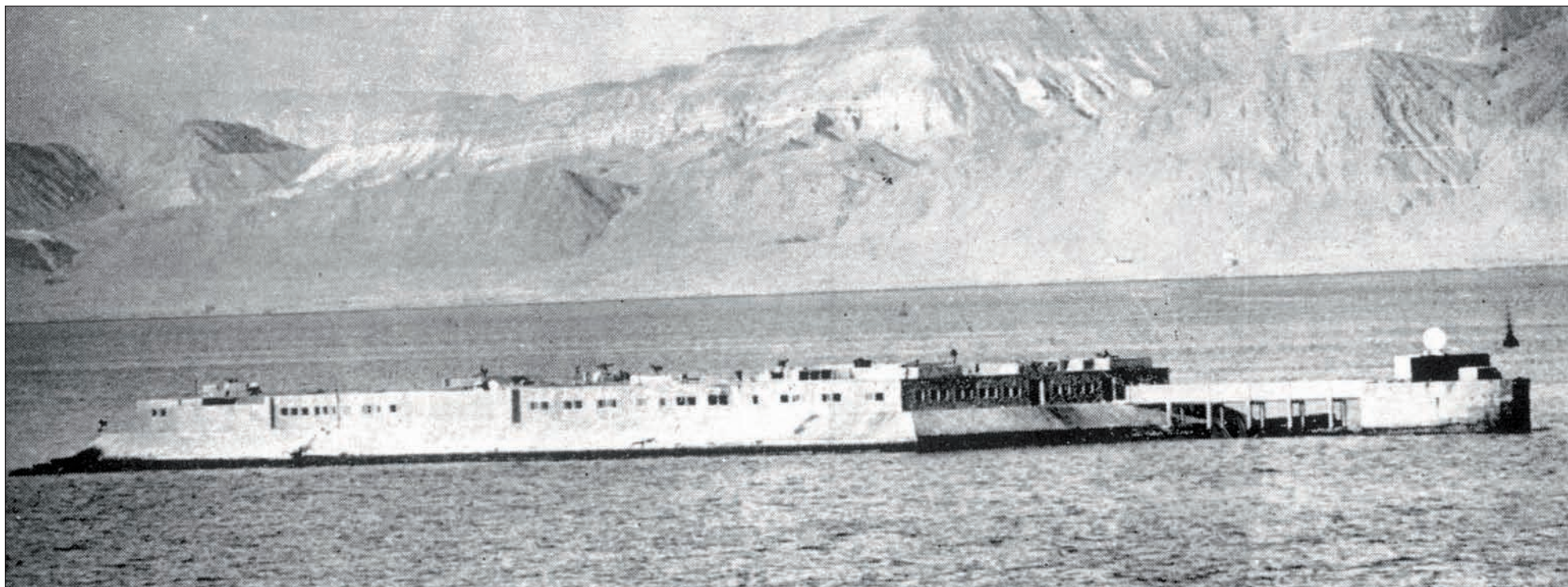

יכול להיות שלא נחזור, אבל ל פחות נעשה את זה כמו גברים

האי גרין. "אתה לא יכול לסגת אם אתה לא כובש את האי, וגם למצרים אין דרך חזרה"

הראשון, אבל לוחמי סיירת מטכ"ל לא הגיעו והמשכנו את הקו. הייתי אומר שההחלטות היו כמעט פרטיות של הלוחמים, גם של גדי קרול, גם שלי וגם של גיל לביא. עוטרנו בגלל שהסיפור האישי שלנו הוא זה שקבע את מעטפת הקרב. "בשלב מסוים, כשנפצתי, פוניתי בסירת גומי עם עוד שניים-שלושה הרוגים. הורקתי לעצמי מורפיום והייתי בהיי. הרופא שהיה בסירה כל הזמן טיפל בי כי יש כניסה של כדור ליד העורק הראשי. הוא ראה את הכניסה ואני חרחרתי והוא חש שאולי יש שטף דם. הוא נראה מאוד מודאג, ואני, שהייתי על מורפיום, שכנתי על גוויות. אמרתי לו: 'דוקטור, מה אתה מבזבז עליי את הזמן. להערכתך אני אחיה'. לא עשיתי את זה מתוך גבורה. הייתה לי פשוט אי-הבנה מה מצבי ומה מצבם. הם כבר לא היו בחיים, אבל הבנתי את זה מאוחר יותר.

"הגעתי לבית-החולים, ואחרי איזה שלושה-ארבעה שבועות פינו אותי לבית קיי - בית ההבראה בנהריה לפצועי צה"ל. הבנתי שהולכת להיות פשיטה משוריית של צה"ל. השייטת מנתה מעט מאוד לוחמים שרובם נפצעו באי, ואני הבנתי שחסרים צוללים, במיוחד צוללי חוירים, למבצע הטבעת הסט"דים. אני מעריך שזאב אלמוג, כשהיה צריך להמליץ על מקבלי הצל"שים, לקח גם את זה בחשבון".

מחסניות על מנת לבצע מהלך תקיפה ארוך יותר. כתוצאה מזה היינו כבדים והצלילה של רובנו הייתה איומה. בשלב הזה רב בר הוציא את כולנו, קילל אותנו באבי אבינו ואמר: 'אם יש פה מישו שנתלה על החבלים ולא נותן לנו להתקדם וחושב שלא נגיע לאי - שישכח מזה. אנחנו נגיע לאי אפילו ב-12 בצהריים'.

ממשיכים את הקו

"אחרי שנפתחה האש טיפסתי על גבו של חיים שטורמן, שהיה פקוד שלי בקורס ונהרג באי. זו הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותו. אמרתי לו 'נתראה בארוחת הערב שאתה עוד חייב לי'. לפני מספר שבועות הייתי בעין חרוד בשביל הקמפיין הפוליטי שלי. אמו של חיים, ראומה, נמצאת בבית האבות בקיבוץ. סבו הנוטר נפטר בתקופת 'השומר'. אביו, משה, נהרג במלחמת העצמאות. או מהנסיגה ביום. היה חשוב לי יותר לגרום להפתעה מוחלטת בכניסה.

"בקרר נפצתי פעמיים: בפעם הראשונה, כשטיפסתי על גבו של חיים, נפצתי קל, אחר-כך נפצתי באורח קשה יותר. אילו היינו פועלים בדיוק על פי ההנחיות - המבצע היה נכשל, משום שהסירות לא הצליחו להגיע. אמנם כבשנו את הקו

חזק יותר ממהירות הצלילה. מצאנו את עצמנו שוחים בכל המהירות קדימה, אבל בעצם אנחנו בתנועה אחורה. זה יצר בעיה של שעה אחרונה, שבה היינו צריכים להגיע ליעד - ואם לא מגיעים אז אין ביצוע, והיה ברור שכנראה לא נגיע - על מנת להספיק לסגת בחושך, משום שהאי גרין הוא בטווח של כינון ישר מאזור התותחים של פורט סעיד ושל צפון פורט תאופיק.

"רב בר, מפקד הכוח, קיבל את ההחלטה להמשיך הלאה. אנחנו רצינו שהמים יהיו גבוהים ככל האפשר, ואז נגיע ומיד נתחיל לטפס. אבל הסכנה היא שנעבור את השעה האחרונה. היה הברל מאוד רק ומקצועי, אם אתה מגיע בשעה הנכונה על מנת להילחם שעתיים ולסגת בחושך, אז מגיעים כשרמת הגאות של הים לא בשיא ואתה מתגלה מוקדם יותר, בגלל שאתה צריך לצאת מהצלילה לפני שאתה נוגע בקיר של המבצר. אני שמחתי שעברנו את השעה האחרונה, כי זה אפשר לנו להגיע בצלילה. פחות דאגתי מהתמשכות הלחימה או מהנסיגה ביום. היה חשוב לי יותר לגרום להפתעה מוחלטת בכניסה.

"כשצוללים, צריכים להיות 'אפס' במים, כלומר לא להוסיף על המשקל, כי אז עלולים לשקוע. אם אתה צריך לצלול בעומק חמישה מטר, אז עליך להשקיע את האנרגיה בלהתקדם ולא בלהישאר בעומק המים. כל אחד מאיתנו הוסיף הרבה מאוד

האחרונות שנתן בר לב: לא לבצע את המבצע בכל מחיר, ובמידה שיש אבירות, על הלוחמים לנתק מגע ולסגת. "אני אומר לעצמי: 'רגע, הוא רמטכ"ל, הוא בא לתדריך אחרון והוא אישר את המבצע', אומר אילון ומעלה את התהייה, 'מישהו הסביר לו מה אנחנו הולכים לעשות? כלוחם צעיר, זו אחת ההוויות הקשות שעברתי. כאלוף החלטתי שלא אשלח אנשים לקרב מבלי שאדע בדיוק לאיזו רמת סיכון הם הולכים. הלוחמים צריכים לדעת שאני מבין מה אני מאשר.

"משה דיין, לעומת זאת, שהיה שר הביטחון ואחד מהאנשים המבריקים שפגשתי בימי חי, שאל רק שאלה אחת שהבהירה לי עד כמה הוא מבין בדיוק מה הוא הולך לאשר. 'כמה זמן בדקות ובשניות לוקח לכם מרגע שבנאדם מוציא את הראש מהמים ופורק את ציור הצלילה שלו, עד שהוא מתחיל לייצר אש כלוחם חי?' ובאמת, זו בדיוק הנקודה הקריטית. הבנו שאנחנו מדברים עם בן-אדם שמבין הכל".

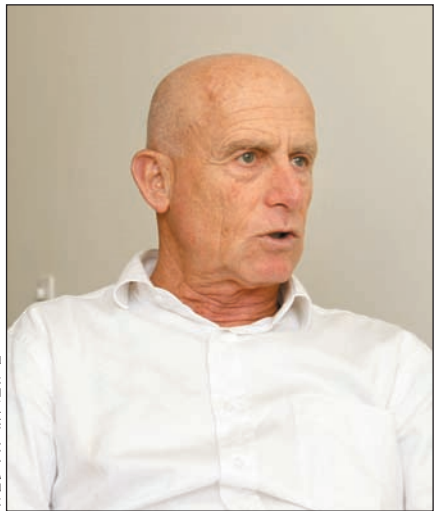
נלחמים בזרם

"היה דבר אחד שלא עשינו נכון: לא ידענו להעריך נכון את עוצמת הזרם של הים. האימונים שעשינו היו בים התיכון, אבל הם התבררו כחסרי משמעות. בצפון מפרץ סואץ יש זרם שלפעמים

לעברו רימון נוסף, שפצעו ביד ובצוואר. אילון הודיע על פציעתו רק לאחר שתקף אותו מחנק.

התדריך והסיגר

"הפשיטה על האי גרין הייתה מבצע שמלכתחילה יש בו הרבה תעוזה. אתה מגיע בהפתעה ואין לך דרך חזרה. אתה לא יכול לסגת אם אתה לא כובש את האי, וגם למצרים אין דרך נסיגה. היה ברור שהולכים לקרב שבו אתה סוגר קבוצה של כמעט 200 איש - 120 מצרים ועוד 60 ישראלים. זה לא צבא מול צבא. זה הרבה מעבר לזה. בקרבות של פעם, היו פעמים שצבא יכול היה לברוח. פה אתה שם אותם בתוך חלל סגור ומנתק את כל דרכי הנסיגה גם לנו וגם להם. זה כמו גלדיאטורים שסגורים בתוך זירה. אין הרבה פעמים שאתה חווה את האמירה 'וצאים למערכה ואו

צילום: חגי הירשפלד

אילון. "כמו גלדיאטורים שסגורים בתוך זירה"

שחוזרים או שלא'. בשבילי האי גרין היה אחת הפעמים שאומרים 'נעשה את זה כמו גברים'. כלומר, יכול להיות שלא נחזור, אבל אם לא נחזור, לפחות נעשה את זה כמו גברים".

אחד הויכוחות מכיבוש האי שנחקקו בתודעתו של אילון היה התנהגות הרמטכ"ל, חיים בר לב, שהעידה לרבריו על חוסר הבנתו את הפעולה. "בתדריך האחרון, הרמטכ"ל הגיע לראס סורר, שממש יצאנו, עם מדים מגוהצים וסיגר", הוא נזכר. "זה נראה לי הווי לחלוטין. עד היום מי שמעשן סיגר הוא כעבורי אדם מגוכר ומנותק. אנחנו יוצאים לקרב ההתאבדות של חיינו, לקרב הגלדיאטורים שלנו, והבן-אדם מעשן סיגר".

אבל הבעיה האמיתית בכך הייתה, לטענת אילון, בשילוב בין המראה המהודר לבין ההוראות

האלוף (מיל') עמי אילון, כיום חבר כנסת, קיבל את עיטור הגבורה על חלקו בפשיטה על האי גרין, השבוע לפני 38 שנה

לא פעם הרגיש חבר הכנסת בהווה, וראש השב"כ ומפקד חיל הים בעבר, האלוף (מיל') עמי אילון, שעל כתפיו מוטלת אחריות כבדה, שדורשת ממנו לבחור בדרך חדשה. הקונפליקט המפורסם שלו היה הכניסה לעולם הפוליטי: כשפרש בשנת 2000 מתפקיד ראש השב"כ, הוא כמעט נשבע שלפוליטיקה הוא לא יילך, אבל בסוף הוא הלך, ואפילו התמודד לאחרונה על ראשות מפלגת העבודה. את השינוי הסביר אילון בכך שהגיע למסקנה, שרק מהכנסת ניתן להשפיע.

זו לא הייתה הפעם הראשונה שאילון שינה את תוכניותיו עקב הרצון להשפיע על תהליכים קריטיים. כשהיה עוד נגד זוטרי בקומנדו הימי (שייטת 13), הדבר האחרון שהתכוון לעשות היה לצאת לקורס קצינים. באה מלחמת ששת הימים, ואיתה הכישלון הצורב של הקומנדו וחיל הים במערכה, ושינתה את החלטתו. "חשבתי שאנשים שהולכים לקצונה זה רק אלה שאין להם מה לעשות בחיים", הוא אומר היום. "החלטתי להישאר בצבא בעיקר על רקע העובדה שפתאום הייתה לי ולעוד 20-30 לוחמים נוספים - שזה היה כל השייטת - תחושה שכל הביטחון של מדינת ישראל על הכתפיים שלנו, שבלעדינו אין תקומה מבצעית-אופרטיבית למדינת ישראל". אילון יצא לקצונה ובפשיטה על האי גרין, שנתיים לאחר מכן, הוא השתתף כקצין בדרגת סגן. לא מעט תובנות שמלוות אותו עד היום הן תוצאה של המבצע וההתנהלות סביבו.

האלוף (מיל') אילון נולד בקיבוץ מעגן בשנת 45'. כדי להגיע לשייטת היה עליו לרכך את התנגדותה של אמו, שחתימתה נדרשה לשם כך בגלל היותו בן יחיד. את עיטור הגבורה הוא קיבל על פעילותו באי גרין כסגן מפקד חוליה בכוח המאחז. בשעת הפריצה לאי, השליך אילון רימון לעמדת המכ"ם ותוך כדי החרידה למבצר, הוא חיפה באש על מעבר יתר הלוחמים. כשטיפס על הגג נפגע במצחו, כתוצאה מאש שנפתחה ברחבת הגג הצפונית. הוא הטיל לעמדה זו רימון, שלא התפוצץ, הסתער על העמדה וחיסל בה שני חיילים מצרים. סגן אילון התקדם עם לוחמים נוספים וטיהר עמדות נוספות. בהמשך ההסתערות הושלך לעברו רימון שפצע אותו ברגל. הוא המשיך לירות לעמדה שממנה נזרק הרימון ואז הושלך